

KIRIK ZAMANLAR

Bir Ülkenin Hatıra Defteri

Serdar BİLGİN

KIRIK ZAMANLAR

Serdar BİLGİN

Kapak Tasarımı

Zeliha BİLGİN

Editör

Murad Muhsin YUSUFÖĞLU

1. Basım, Ağustos 2025

ISBN

978-625-5689-10-8

Yayınevi

Tenha Yayınları

Alpaslan mah., Besmele sok., no 10/10,

Meram/KONYA

05386685449

www.kitapincele.net

Baskı

Vadi Grafik Tasarım Ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/Ankara

Tel.: 0312 395 8571

Sertifika No: 47479

Sevgili Okur,

Bazı hikâyeler yalnızca yaşanmaz, aynı zamanda suskunluğun heybesinde taşınır. Bu hikâye; bir ülkenin, bir dönemin ve en çok da bir insanın yüreğinde büyüyen sessiz sarsıntıların izini sürüyor; darbenin gölgesinde büyüyen bir çocuğun; yıkılmış ideallerle, yarım kalmış cümlelerle ve umutla örülmüş hayallere erişme mücadelesinin izlerini taşıyor. Burada anlatılan, sadece bir hayat hikâyesi değil; aynı zamanda Türkiye'nin 1960-1993 yıllarında değişen yüzünün ve kimlik arayışlarının hikâyesidir.

Bu hikâye, hiçbir yere sığamayan; ama her yere dokunan bir kalbin hikâyesidir.

Sessizce yaşayıp gidenlerin sesi olsun diye kaleme alındı.

Serdar Bilgin

Üsküdar, 2025

Yayınevinden Önsöz

“Kırık Zamanlar”; Türkiye’nin yakın tarihine, bireysel bir hafızanın iç dünyasından bakan, derinlikli bir hikâyedir. Elinizde tuttuğunuz bu eser, sadece bir insanın değil; bir neslin, bir ülkenin, bir vicdanın hikâyesidir. Bir insanın iç dünyasında büyüyen çatışmalar, yalnızlıklar ve umutlar üzerinden Türkiye’nin değişen çehresi anlatılmaktadır. Hikâyenin merkezinde, hem bir eğitimci hem de bir evlat olarak, hayatı farklı açılardan okumaya çalışan bir insan vardır. Bu hikâye, kelimelere sinmiş bir kırgınlık, yitirilen ideallerin ardından kalan sessizlik ve buna rağmen ayakta kalma çabasıdır. Okur, bu hikâye ile birlikte yalnızca bir dönemi okumakla kalmayacak; aynı zamanda insana, sadakate ve mücadeleye dair evrensel bir hikâyenin izini sürecektir.

Tenha Yayınları

Ankara, 2025

Bu kitap, büyük şair; ustam Nazım Hikmet'e ithaf edilmiştir...

*Sevgili Nazım,
biz kırık zamanların çocuklarıyız.
darbelerin karanlığında büyüdük,
tutuklu hayallerin gölgesinde yürüdük.
senin dizelerin
bir Güneş gibi parlıyordu ufkumuzda.*

*biz de sevdik,
bu ülkeyi,
kuru ekmeği, kara tahtayı,
bir kadını*

*...ve biz de direndik,
yürelerimizde yaralar,
avuçlarımızda umutla...*

*... ve senin dizelerinden öğrendik ki,
zamanlar kırılır, insanlar kırılır,
ama umutlar ve hayaller asla kırılmaz.*

*Bafra'da tütün sarı, Çukurova'da pamuk sarı
 Yaprak sarı, dal sarı, gök sarı
 Yaprığı sarartan da daldan ayıran da
 Ayazlar değil baharın kışa aşkı*

*Leylaklar sararmış, gelincikler ağarmış
 Gül bu aşka inat kırmızı kalmış
 Bu aşk, yalancı eylemiş gülü
 Bu aşk, âşık eylemiş gül ile bülbülü*

Artvin 1960-1968...

Kasım ayının soğukluğu İphan Köyü'nün üzerine çökünce sabahları dağların dorukları beyaza keser; vadiden yükselen sis, köyü usulca yutarmış. Evlerin bacalarından çıkan ince dumanlar, taş duvarların rutubetine karışır, yoksulluğun sessiz sabrını havada bir tül gibi örermiş. Rüzgâr, aralardan sızıp köy odalarına, tenhalara uğuldayarak dolar; çıplak ağaç dallarında asılı kalmış sonbaharın son yapraklarını öfkeyle savurmuş. İphan, sarp kayalıkların gölgesinde, öfkeli Çoruh nehrinin kenarına kurulmuş bir köymüş. Çoruh; dağlardan, yaylalardan, karların eriyip aktığı her noktadan bir öfke biriktirip getirmiş gibi köyde gürleyerek konuşmuş. Gürültüsüyle köyde uykuları böler; kabarık omuzlarıyla taşları, odunları sürükler; sertliğiyle köylülere sabrı öğretirmiş. Köyü çevreleyen dağlar öylesine yüksek ve gururluymuş ki güneş bile

izinsiz giremezmiş köye. Köy, sabah güneşini geç alır ve akşamı da erken karşılamış. Dağların ardında karla örtülü bu yerde, saatler kış uykusuna yatmışçasına, İphan Köyü'nde zaman ağır akarmış. Saatlerin bile kış uykusuna yattığı bu köyde, köyün taş sokaklarında, yalınayak koşan bir çocuk varmış. O çocuğun adı Veysel'miş.

İşte babamın çocukluğu, Artvin'in Yusufeli ilçesinin İphan Köyü'nde geçmişti. Cılız vücudu, ince bir yün hırkanın içinde titrerken, gözlerinde ateşten bir kıvılcım yanarmış. Kimi zaman, köyün üstüne çöken sisin içinden geçerken kaybolur gibi olurmuş; ama o her seferinde yolunu bulur, okulun çatısı altına sığınmış. İphan, babam için ilk öğretmen, suskun bir dost, sadeliğin ve sabrın coğrafyasıymış.

Babam; çocukluk yıllarında, eline aldığı bir çakıl taşını Çoruh'a atarken hayallere dalar; dünyasını bir avuç toprağın, bir bakır çaydanlığın ve bir çift lastik ayakkabının etrafında döndürürmüş. Küçük yaşlardan itibaren okumaya karşı derin bir merakı varmış. Köyde kitap, kalem, defter öyle kolay bulunmazmış; her kitap, her defter yaprağı bir özgürlük kapısıymış; ama o kapının anahtarı çoğu zaman yoksulluğun derin ceplerinde kaybolurmuş. 1960'lı yıllarda; köyden çıkan bir çocuğun hayallerini yeşertmesi, şehirde okuyabilmesi mucizeymiş; ama öküzlerin çektiği sabanın ardında sabahın serinliğinde çıplak ayakla yürüyen o çocuk, ufukta parlayan şehrin ışıklarını görmeye başlamış. Babası Ömer'in ahşap sandığında sararmış kitaplar varmış. Kur'an-ı Kerim'in yanına ilıştırılmış eski ilmi-haller, mecmualar, kimi İstanbul'da basılmış, kimi Erzurum'dan getirilmiş sayfalar... Babam, ilk o sarı yapraklara dokunmaya başladığında uyanmış kara kıştan. Elindeki o eski yıpranmış sarı yapraklarda kendi dünyasını bulmuş, hayallerini yeşertmiş; köy okulunun tahtasında kireç kokusuna karışan tebeşir izlerinden şehre doğru binlerce yol yapmış. Babamın geleceğini inşa

etmeye çalıştığı o yıllarda Türkiye, siyasi kargaşanın ve derin çalkantıların tam ortasındaymış. Adnan Menderes'in idamı, köy kahvelerinde alçak sesle fısıldanır, ihtilalin gölgesi köy odalarının pencerelerinden sızıp aile sofralarına kadar düşer, yoksul hanelerin üzerine karabasan gibi çökmüş. 1960 ihtilali ile birlikte köyün ve köylünün kaderini değiştirmemiş; başa dert suskunluk da ekmek gibi bölüşülür olmuş ve bu suskunluk; dedemden babama, babamdan da bana miras kalmış.

Ülkede her kuşak kendi kırık zamanını yaşıyor; yarım kalan hikâyelerini bir diğerine miras bırakıyor; kimse tam bir hikâye anlatamıyor, ülkede mevsim değişse de kader bir türlü değişmiyormuş.

İşte bu değişmeyen mevsimde babam Veysel, ilkokulu ve ortaokulu zorlukla bitirmiş, imam olmaya karar vermiş ve bir mucizeyi gerçekleştirmek için yola koyulmuş.

Babam, Yusufeli'nin sarp yamaçlarındaki İphan Köyü'nden çıkıp Artvin İmam Hatip Lisesine vardığında, yanında sadece yıpranmış bir bohça ve cebinde bir mendile sarılı mısır ekmeği varmış. O ekmek, Hatice ninemin elleriyle yoğurduğu sevginin ve fakirliğin en sessiz tanığı olmuş. O sessizliğin gölgesindeki Türkiye ise bambaşka bir gürültüyle çalkalanıyormuş. Siyasi kutuplaşma sokaklara taşmış. Sağ-sol çatışmaları lise koridorlarına kadar sirayet etmiş; ama babam siyaset yapmayı değil hep dua etmeyi tercih etmiş. Babam, imam hatip lisesinde sadece dersleri öğrenmemiş; sabretmeyi, tevekkülü, kendinden önce başkasını düşünmeyi de öğrenmiş. Okul yıllarında; önce babası Ömer'i, sonra da annesi Hatice'yi kaybetmiş. Artvin İmam Hatip Lisesini bitirdikten sonra da 1968 yılında Erzurum'un Oltu ilçesinin Sülünkaya Köyü'ne imam olarak atanmış. Sülünkaya Köyü'nde annem ile tanışmış ve evlenmiş.

Evet... İşte ben 28 Eylül 1969 yılında, Sülünkaya Köyü'nde dünyaya geldim. Yurdumun her karışında olduğu gibi, bu köy ve bu topraklar; yalnızca babamın ve benim değil, bütün bir milletin hikâyesini saklıyordu. Bir bohça, bir dua ve bir mısır ekmeğiyle başlayan bu yolculuk; sadece bizim hikâyemizin başlangıcı değildi aslında; o yılların Anadolu'sunun zorlu yolculuğunun da ilk adımlarıydı.

II

Erzurum 1969-1987...

Sülünkaya Köyü, dağların ardında bir yerdeydi demiştik. Ne haritada adı kolay bulunurdu, ne de yolumuza asfalt döşenirdi. Tozlu patikalardan, çamura bulanmış lastik ayakkabılarla yürünürdü okula. Ama ben o yolları çok sevmiştim; çünkü akşamları elektriğin solgun ışığı altında kurduğum hayallere uzanan başka yolumuz yoktu.

Evimiz kerpiçtendi. Kışın soğuk, yazın serin olurdu. Sobanın üstünde kaynayan çaydanlık, evin kalbi gibiydi. Annem, sabah erkenden kalkar, tandırda ekmek yapardı. O ekmeğin kokusu sabahın habercisiydi benim için. Annem bazen yufkanın arasına biraz yağ, biraz çökelek koyardı. İşte en büyük, en lezzetli kahvaltım buydu. Bir radyo vardı evimizde, pille çalışırdı. Televizyon yoktu ama hayallerim çoktu. Okulda sobayı biz yakardık. Sınıfın köşesindeki kömür kovağını sırayla getirirdik. Köyde elektrik sık sık kesilirdi. Ay ışığı varsa, gece uzun sürmezdi. Çoğu zaman karanlıkta, sobanın yanında kardeşimle birbirimize sarılarak otururduk.